

PATENTBESVÄRSRÄTTENS DOM

meddelad i Stockholm den 18 december 2014

PARTER

Klagande

1) Nordiska rådet
Ved Stranden 18, DK-1061 Köpenhamn K, Danmark

2) JS

Motpart

Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti
c/o SAMAK, Sveavägen 68, 105 60 Stockholm

SAKEN

Upphävande av varumärkesregistreringen NORDISKA MODELLEN

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDE

Patent- och registreringsverkets (PRV) beslut den 6 mars 2014
angående varumärkesregistrering nr 502.189, se bilaga 1a och 1b

DOMSLUT

Patentbesvärsrätten avslår överklagandena.

YRKANDEN M.M.

Nordiska rådet och JS har yrkat att registreringen av varumärket NORDISKA MODELLEN ska upphävas.

Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (Socialdemokraterna) har bestritt ändring.

Nordiska rådet och JS har, som Patentbesvärslätten uppfattar det, till grund för sin talan hållit fast vid att varumärket NORDISKA MODELLEN inte uppfyller kraven för registrering för tjänsterna undervisning/utbildning, anordnande av handledning/instruktion, underhållning, sport- och idrottsaktiviteter samt kulturverksamhet i klass 41.

Socialdemokraterna har till grund för sin talan hållit fast vid att märket NORDISKA MODELLEN har särskiljningsförmåga för de tjänster som omfattas av registreringen och att det i vart fall genom användning förvärvat sådan förmåga.

Nordiska rådet har till utveckling av talan särskilt framhållit följande. Beteckningen ”den nordiska modellen” har använts i olika sammanhang inom det officiella nordiska arbetet i årtionden, oavsett vilken politisk majoritet som har företrätt regeringar eller parlament. Inom det nordiska samarbetet ges årligen ut publikationer där beteckningen ”den nordiska modellen” figurerar. Det anordnas också konferenser och seminarier under denna beteckning sedan många år tillbaka. Gör man en allmän sökning på Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets hemsidor finner man att 60 publikationer har getts ut innehållande beteckningen ”den nordiska modellen” och begreppet figurerar på 151 tillfällen på hemsidan.

Den nordiska modellen utgör således ett allmännordiskt politiskt gods, och kan inte betraktas såsom varande ensidigt svenskt eller tillhörande någon särskild politiskt gruppering. Den nordiska modellen är en del av hela Nordens och alla nordbors kulturpolitiska arv. Det förefaller därför såväl praktiskt orimligt som principiellt fel att rättsligt skydda en beteckning som redan används i en betydligt bredare kontext, särskilt som

beteckningen är en beteckning som flera länder identifierar sig med och regelbundet använder sig av.

JS har till utveckling av talan framhållit följande. Varumärkesrätten har sin bas i kommersiella aktörers intresse att skydda sina varor och tjänster. Socialdemokraterna bedriver ingen näringsverksamhet där ordparet nordiska modellen har en kommersiell funktion. Partiet bedriver ingen försäljning av vare sig varor eller tjänster t.ex. i form av undervisning eller utbildning där beteckningen nordiska modellen har en kommersiell betydelse. Syftet med varumärkesregistreringen är enbart politiskt.

Politiska partier bör inte ha rätt att erhålla varumärkesskydd annat än inom vissa begränsade och tydligt kommersiella områden. Den nordiska modellen är vare sig en vara eller tjänst och måste dessutom vara föränderlig i en allmän diskussion och analys för att fylla en samhällelig funktion. Nordiska modellen antyder inga egenskaper.

Socialdemokraterna har till utveckling av talan anfört bl.a. följande. Särskiljningsförmågan för NORDISKA MODELLEN är oomtvistlig. Begreppet har under lång tid nyttjats av arbetarrörelsen i de nordiska länderna och får anses vara nära förknippat med de värderingar som ligger till grund för dessa partiers och dess samarbetsorganisationers värdegrund. Ordmärket NORDISKA MODELLEN refererar inte primärt till ett geografiskt område eller till att ordet modell förklaras som en teori eller förebild i detta avseende. Här ska begreppet ses som ett parord och ett begrepp där de ingående orden inte kan analyseras var för sig. Begreppet har inarbetats sedan 1960-talet och använts tillsammans med de socialdemokratiskt förknippade logotyperna i TV, radio, tidningar och andra massmedia. Socialdemokraterna/SAMAK som är den nordiska arbetarrörelsen och dess fackliga organ äger även en internetdomän där beteckningen ”nordicmodel” ingår. Den nordiska modellen är i första hand ett begrepp som fångar in hur de nordiska samhällena har organiserats i modern tid. Begreppet NORDISKA MODELLEN har sitt ursprung i arbetarrörelsens värderingar.

Parterna har givit in viss utredning i målet.

DOMSKÄL

En grundläggande förutsättning för att ett varumärke ska få registreras är att det har särskiljningsförmåga för de varor eller tjänster som det avser. Klagandena i målet har inte direkt berört denna fråga utan har uppehållit sig närmare vid frågan om NORDISKA MODELLEN såsom varande främst ett politiskt eller statsvetenskapligt begrepp bör hållas fritt för användning av alla, och därför inte alla ska kunna registreras som varumärke. Patentbesvärslagen måste ändå pröva den grundläggande registreringsförutsättningen och konstaterar till att börja med att frågan om särskiljningsförmåga ska bedömas med utgångspunkt i innebörden av sammansättningen NORDISKA MODELLEN, så som den är ägnad att uppfattas inom omsättningskretsen, ställd i relation till de tjänster som registreringen omfattar.

”Den nordiska modellen” utgör en beteckning på en samhällsmodell som sedan förra århundradet använts i de nordiska länderna och som innefattar en välfärdsstat med bl.a. ett utbyggt socialt skyddsnät, hög levnadsstandard, hög sysselsättning och en hög nivå av jämställdhet. Beteckningen används bl.a. i samhällsdiskussionen och i den politiska debatten.

Kännetecknet NORDISKA MODELLEN kan mot bakgrund av vad som angivits ovan inte anses beskrivande eller på annat sätt sakna särskiljningsförmåga med avseende på tjänsterna underhållning, sport- och idrottsaktiviteter samt kulturverksamhet i klass 41.

När det gäller tjänsterna undervisning/utbildning, anordnande av handledning/instruktion kan man visserligen tänka sig att kurser, seminarier osv. skulle kunna anordnas för att sprida kunskap om ”den nordiska modellen”. Detta innebär emellertid inte att beteckningen i sig är beskrivande eller annars i avsaknad av särskiljningsförmåga för tjänsten undervisning m.fl., (jfr Patentbesvärslagens avgörande den 14 oktober 2013 i mål nr 12-090 VILTMÄSTARE.)

Eftersom den ensamrätt som följer av registreringen avser användning i näringsverksamhet för de nyss nämnda tjänsterna blir frågan om ett

eventuellt frihållningsbehov för andra ändamål utan betydelse (jfr 1 kap. 10 § varumärkeslagen).

Överklagandena ska därför avslås.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 2 (Formulär B)

I avgörandet har deltagit patenträttsråden Peter Strömberg, ordförande, och Jeanette Bäckvall, referent, samt adjungerade ledamoten Felisa Krzyzanski. Enhälligt.